

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio secunda. Vtrum filius Dei assumpserit naturam humanam quoad
totum & partes simul, vel ordine quodam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

spiritus sanctus fuerunt in sepulchro, ergo intelligitur secundum naturam assumptam, non secundum animam, quia secundum illam descendit ad infernum, ergo secundum corpus, quod non esset si diuinitas esset separata a corpore.

13 Ad hoc respondetur, quod hoc non est contra positionem precedentem, quia dato quod suppositum diuinum remanserit unitum cum corpore anima separata, non propter hoc potest dici quod creatura irrationalis sit assumptibilis vel assumpta, quia tale corpus non erat simpliciter creatura irrationalis, sed rationalis aliquo modo, scilicet per participationem in quantum erat naturam animam reuniri. Sed istud non valet, quia corpus Christi mortuum, aut erat corpus per aliquam formam, quae non mansit adueniente anima in reuntione, vel quae mansit simul cum anima. Si primo modo tunc tale corpus non erat reunibile anime nisi sui corruptione, hoc est, corrupta forma, per quam erat corpus, hoc autem modo quodlibet corpus communicans cum homine in materia est unibile animae: id est vel per multa media & opere naturae, vel immediate per diuinam virtutem, si ergo propter hoc dicitur corpus rationale per participationem, & per consequens unibile supposito, quia sui corruptione potest uniri animae: tunc quodlibet corpus generabile & corruptibile est unibile supposito diuino, quia est rationale in potentia, & per participationem, quod est contra eos. Item illa forma quae corrumpitur nunquam animae unitur, nec est unibilis, & tamen de nouo fuit unita verbo, ergo quum ipsa sit pure irrationalis natura pure irrationalis potest assumi. Si vero corpus Christi mortuum erat, corpus per aliquam formam quae mansit adueniente anima (sicut quidam ponunt praeter animam formam corporeitatis) adhuc sequitur quod tale corpus erat natura pure irrationalis, quia secundum naturam tale corpus non est reunibile nisi sui corruptione, & per multa media ergo secundum naturam suam non est rationale per participationem. Quod si diuina virtute sit reunibile, eodem modo posset anime uniri quodcumque corpus, in quo esset solum forma corporeitatis, puta corpus lapideum effigiatum ad modum corporis humani, vel quodcumque aliud simile: & tamen talia sunt naturae penitus irrationalis, quare &c. Patet ergo quod quantum est de potentia absolute, Deus potuit assumere creaturam irrationalem.

14 Secundum patet, scilicet quod de potentia ordinata non deicit quod assumeretur, nisi creatura rationalis & humana. Et hoc patet primo ex fine assumptionis: ex fine enim sumenda est ratio eorum quae sunt ad finem. Fines autem assumptionis fuit curatio naturae assumptae, ut patet per scripturam ubi dicitur loquitur de hac materia: & Damasc. 3. lib. quod illud quod est inassumibile est incurabile, ex quo potest sic argui, non deicit quod aliqua natura assumeretur, nisi quae curaretur, vel esset curabilis, sed creatura irrationalis non est curabilis, quia nec est susceptiua infirmitatis peccati, de cuius curatione loquimur: natura vero intellectualis & angelica, licet fuerit peccati susceptiua, peccati tamen eius fuit irremediabile, sola autem natura humana curatione indiguit, & ea suscipere potuit, ergo sola natura humana assumi debuit. Secundo patet idem ex modo curationis, quia per meritum & satisfactionem assumptis sumus curati, tunc sic, quod non est voluntarium non est meritorium: sed quicquid fieret in natura irrationali si assumeretur esset inuoluntarium, vel magis non voluntarium, quia voluntatem non habet, licet esset voluntarium voluntate diuina, sed illius non est mereri, ergo nihil tale esset meritorium ad finem nostrae redemptionis, non deicit igitur quod natura irrationalis assumeretur.

15 Ad Primum argumentum dicendum quod infima natura non est capax supremi doni, si esset donum communicatum per inhaerentiam, quia non quaecumque forma nata est recipi in quacumque materia, sed nobilior in nobis. Hori. si autem sit donum communicatum per habitudinem relationem nihil prohibet quod communicetur infimae naturae, sicut supreme, & sic est in proposito, quia natura assumpta non est in assumente per inhaerentiam, nec e contrario, sed per habitudinem relationem, non quaecumque, sed dependentis ad terminum dependentiae, ut in quo existit.

16 Ad secundum dicendum quod licet natura irrationalis non sit personalis personalitate propria, est tamen

personalis in personalitate aliena, quia in aliena persona potest existere, nec aliter personatur assumptum in assumente. Dato etiam quod non posset personari personalitate aliena, posset tamen supponi in supposito alieno, quia sibi non repugnat ratio suppositi, nec propria, nec alieni, & hoc sufficeret ad assumptionem.

17 Ad tertium dicendum quod si creatura irrationalis uniretur personae diuinae, non uniretur perfectius quam natura rationalis. Quod autem ibi esset communicatio idiomatum totius naturae assumptae & partium eius cum persona assumente non esset propter perfectiorem unionem, sed quia talis natura, puta lapidis vel aeris homogenea, hoc est unius naturae in toto & in partibus, non sic autem creatura rationalis: & ideo illud quod predicaretur de toto, predicaretur etiam in partibus in natura irrationali, non autem in rationali. Nec adhuc sequitur quod quaelibet pars lapidis sit Deus, quia cum dicitur lapis est Deus, verificatur pro supposito sub hoc sensu, suppositum habens naturam lapidis est Deus: quum autem dicitur in minore, quod quaelibet pars lapidis est lapis: lapis ibi accipitur pro natura, & non pro supposito, propter quod medium variatur.

QUESTIO SECUNDA.

Vtrum filius Dei assumpserit naturam humanam quoad partes omnes simul, an ordine quodam.

Thom. 3. q. 6. ar. 5.

Secundo quaeritur, vtrum filius Dei assumpserit naturam humanam quoad totum & partes simul, an ordine quodam. Et videtur quod simul & non vnum mediante altero, quia si esset ibi aliquis ordo, hoc esset, aut quia totum assumeretur mediante partibus, vel partes mediante toto, aut vna pars mediante alia, non totum mediante partibus, quia aut hoc esset mediante partibus diuisis, aut coniunctis, non mediante partibus diuisis, quia partes humanae naturae non fuerit a principio diuisim assumptae, nec mediante partibus coniunctis, quia partes coniunctae sunt idem quod totum, eiusdem autem ad seipsum non est medium: ergo totum non fuit assumptum mediante partibus.

1. Item nec partes mediante toto, quia secundum Damascenum, naturam quam primo verbum assumpsit, nunquam dimisit, sed constat quod natura humana, quoad totalitatem suam, dimisit in morte (alioquin non fuisset vere mortuus) ergo non primo assumpsit totam naturam, & per eam partes, sed potius e contrario. Et iterum sublato medio, per quod aliqua vniuntur, auferitur vnio eorum, sed in morte Christi, vbi dictum est, ablata fuit natura humana quoad totalitatem suam, & tamen non fuit sublata vnio personae diuinae cum partibus humanae naturae: ergo totum non fuit medium vnionis respectu partium.

2. Per idem probatur quod caro non fuit assumpta mediante anima, quia sublata vnione animae ad carnem, non fuit sublata vnio personae diuinae ad eandem: ergo illa anima non fuit medium quo caro vniretur verbo: & per eandem rationem nec caro fuit medium quo anima verbo vniretur.

3. IN CONTRARIUM arguitur, quod partes assumptae sunt mediante toto, quia Damasc. dicit. 3. lib. In domino Iesu Christo non partes partium intuemur, sed quae proximae opponuntur (scilicet humanitatem & diuinitatem) humanitas autem est quoddam totum quod componitur ex anima & corpore: ergo filius Dei assumpsit partes mediante toto.

4. Sed quod assumpserit totum mediante partibus, arguitur sic, prioribus prius facta est vnio, sed partes sunt priores toto, ergo prius facta est vnio cum partibus, quam cum toto. Et hoc videtur dicere Aug. in lib. de Agone Christiano dicens quod inuisibilis & inconmutabilis veritas per spiritum animam, & per animam corpus, & sic totum hominem assumpsit.

5. Quod autem assumpserit corpus mediante anima videtur per Aug. qui dicit ad Volusianum quod ipsa magnitudo diuinae virtutis animam sibi rationalem, & per eandem corpus humanum totum hominem in melius mutando coaptauit.

7 **RESPONSO.** Simultas & ordo aliquorū potest attendi dupliciter. Vel secundum rem, vel secundum rationem. Si secundum rem adhuc dupliciter, quia vel secundum tempus, vel secundum naturā tantum. Et in his omnibus deducitur conclusio. Si ergo queratur de similitate vel ordine temporis in assumptione humanitatis & partium eius: sic dicendum est quod nullus fuit ordo temporis, sed simul in eodem instanti temporis, fuit caro Christi concepta & animata anima rationali & natura humana ex his perfecta vnita verbo. Quod patet sic. Caro non prius tempore fuit concepta quam verbo vnita, nec econuerso, nec prius verbo vnita quam animata, ergo simul fuit caro concepta animata & natura perfecta verbo vnita, consequentia patet, quia quando aliqua sunt simul in eodem instanti quicquid est simul cū vno est simul cum alio, si ergo conceptio carnis & eius vnio cum vno fuerunt simul & non vnum prius altero, si animatio carnis fuit simul cum conceptione sequitur necessario quod fuit simul cum vnione, ita vt hæc tria essent simul, conceptio, animatio, & vnio.

8 Antecedens probatur quantum ad duos articulos quos continet. Primus est quod caro Christi non prius fuit concepta quam verbo vnita. Et hoc patet sic, quia Filius dei dicitur fuisse conceptus ex virgine (Lucæ. i. Ecce concipies in vtero &c. Et in symbolo Apostolorum de Filio dicitur qui conceptus est de spiritu sancto, natus ex Maria virgine.) Hoc autē non potest dici ratione diuine nature quia secundum illā non fuit ex matre conceptus, sed à patre æternaliter genitus, ergo secundum naturā assumptā, non ratione animæ, quia illa est per creationem, ergo ratione carnis, sed ratione carnis non potest dici conceptus nisi in eodem instanti caro esset verbo vnita, quia vnio facta communicationem idiomatum, ergo &c. Similiter caro non potuit prius esse vnita quam concepta, quia nihil potest vniri alteri antequam sit, sed caro Christi incepit esse per conceptionem, ergo non potuit prius esse vnita quam concepta, & sic patet primus articulus antecedentis. Vnde Augustinus de fide ad Petrum. Firmissime tene & nulatenus dubites non carnem Christi sine deitate conceptam in vtero Virginis.

9 Secundus articulus est quod caro Christi non prius fuit concepta quam animata, & hoc patet sic, agens infinite virtutis simul & in instanti materia disponit & vltimam formam inducit, nisi sit successio congrua fini, quæ intenditur, quia non potest ibi esse successio ex resistentia passiva ad agens infinite virtutis nisi sit ibi successio ex libera voluntate agentis considerantis successione congruere fini actionis, sed in conceptione carnis Christi spiritus sanctus qui est infinite virtutis fuit agens secundum illud Luc. i. Spiritus sanctus superueniet in te, &c. Nec congruebat fini huius actionis successio, ergo simul & in instanti in conceptione carnis Christi materia fuit disposita & animata rationalis introducta. Quod autē fini huius actionis non congrueret successio, nec etiā actioni, patet, quia si fuisset prius caro concepta, quæ animata cum non prius fuerit concepta quæ verbo vnita vt statim probatum est, sequeretur quod filius assumpsisset carnem habentem esse carnis per aliam formam quæ sit anima rationalis, sed constat quod adueniente anima illa cessasset, ergo frustra fuisset assumpta prima, quia ad finem assumptionis nihil fecisset. scilicet ad redemptionem hominis. Patet ergo quod simul fuerunt hæc tria carnis conceptio, eius animatio & vnio vtriusque cum persona verbi. Et hoc est quod dicit Damasc. lib. 3. simul dei verbum caro, simul animata caro rationalis & intellectualis, nullus ergo fuit ordo temporis.

10 Sed dicit aliquis quod insufficienter inductum est, quia posset dici quod anima prius tempore fuisset creata, & verbo vnita quæ caro concepta & animata, & verbo vnita. Et sic creatio animæ & eius vnio cum verbo præcessisset tempore illa tria quæ supra dicta sunt. Sed istud non valet, quia forma nunquam tempore præcedit compositum cui dat esse & speciem (vt patet ex. 12. Metaph.) Cum igitur anima sit forma dans esse & speciem homini quod facit per vnionem sui cum materia, inconueniens est dicere quod fuit anima Christi prius tempore creata & à verbo assumpta, quam carni vnita. Et ideo dicit Damasc. lib. 3. non vt

quidam mentiuntur ante eam quæ est in Virgine incarnatione intellectus est iunctus dei verbo. Nullus ergo fuit ordo temporis in prædictis.

11 Si autem loquamur de ordine naturæ, sic dicendum est quod conceptio præcessit animationem & animatio vnionem naturæ cum verbo. Sed in ipsa assumptione nullus fuit ordo, nec totius ad partes, nec partium ad totum, nec partium ad inuicem. Quod autem conceptio præcesserit ordine naturæ animationem, patet sic, dispositio materie qualiscumque sit illa præcedit secundum naturā introductionem forme. Sed primum vocatur conceptio in proposito nostro, non enim conceptio fuit aliud nisi preparatio materie. Secundum vocatur animatio, ergo conceptio secundum naturā fuit prior animatione. Quod autem animatio similiter præcesserit vnionem naturæ cum verbo, patet sic, prius secundum naturam aliquid est actu ens in se quæ vnium alteri à quo non habet formaliter suam actualitatem, quod dico propter materiā quæ nullā actualitatem habet nisi per formā, & ideo non est prius actu ens, quæ forme vnita. Sed in cæteris infallibiliter verum est, oportet enim omne illud quod vnitur alteri, esse aliquid in se vel in potentia, quando vnitur sue forme substantiali, vel in actu quando vnitur alteri, à quo non habet formaliter esse in actu, sed natura assumpta à verbo non habet ab ipso esse formaliter, sed effectiue solum sicut cæteræ res, ergo natura assumpta prius fuit actu, quam verbo vnita. Sed actualitas eius est per vnionem forme cum materia quam vocamus animationem, ergo animatio præcessit secundum naturam vnionem ad verbum. Et sic patet quod ordine naturæ conceptio præcessit animationem, & animatio assumptionem naturæ à verbo.

12 Quod autem in ipsa assumptione non fuerit aliquis ordo naturæ, patet, quia ille ordo vel esset ex parte assumptionis, vel ex parte assumptorū, non ex parte assumptionis, quia non ponitur fuisse nisi vna assumptio vnus autem ad seipsum non potest esse realis ordo, ergo ex parte assumptionis non potest poni aliquis ordo realis. Itē nec ex parte assumptorum comparando totum ad partes, & econuerso, quia inter illa non est realis ordo naturæ, quæ sunt penitus idem re, & vnum clauditur intrinsece in intellectu alterius, sed totū compositū & partes eius vt vnitas, sic enim assumptæ sunt, vt statim probatum est, sunt penitus idem, totū enim non est aliud quæ partes vnite, & partes vnite quæ totum coniunctum: vnum etiā clauditur intrinsece in alterius intellectu, quia impossibile est intelligere coniunctū nisi ex partibus vnitis, & econuerso, impossibile est intelligere coniunctionem partium, nisi intelligendo coniunctum ex eis, imò vtrouque formaliter, videtur esse idem conceptus, ergo inter ista non potest esse realis ordo. Itē vna assumptio est vnus ad vnum, sed assumptio humanæ naturæ fuit vna & ad vnū, quia ad personam literam filii, ergo fuit vnus assumpti, sed constat quod natura humana integra ex partibus suis fuit assumpta, ergo tam ipsa quæ partes eius fuerit assumptæ vt vnum, & ita non fuit ibi aliquis ordo realis. Per idē patet quod vna pars, puta caro, non fuit assumpta mediante alia, scilicet anima quia quando aliquid vnitur duobus, non vt duo sunt, sed vnū, neutrum eorū est medium: vbi enim est medium, ibi est necessaria distinctio mediū ad ea quorum est mediū, sed persona diuina fuit vnita per se carni & anime non vt plura sunt, sed vt vnū, scilicet inquantū sunt partes vnus nature humanæ, ergo vnū non fuit assumptū mediante altero. Et sic patet quod in assumptione non fuit aliquis ordo temporis, nec aliquis realis ordo nature.

13 Si autem loquamur de ordine rationis, sic dicendum est, quod in assumptione fuit talis ordo, scilicet quod totum prius fuit assumptū quam partes, & inter partes prius anima quæ caro: & inter partes anime prius mens, quæ spiritus vocatur, quam pars sensitua. Hic autem ordo potest attendi quantum ad duo, scilicet quantum ad dignitatem nature assumptibilis, & sic quod dignius est prius est. Constat autem quod totū est dignius sua parte, & inter partes anima dignior carne, & inter partes anime pars intellectua lis, quæ vocatur mens seu spiritus, dignior est parte sensitua, quæ absoluto nomine vocatur anima à doctoribus, ergo prius est assumptū totum quam aliqua pars eius secundū ordinem dignitatis, & inter partes similiter est talis

ordo

ordo qualis dictus est. Alio modo potest sumi hic ordo secundum fructum assumptionis qui est curatio naturæ humanae, & sic quod perfectius recipit hunc fructum prius est assumptum. Constat autem quod perfectius recipit fructum totum, quam aliqua pars, & perfectius anima quam corpus: & superior pars animæ, quam inferior, & ita secundum rationem est inter ea talis ordo.

14 AD Primum argumentum dicendum quod nullus fuit ibi ordo realis temporis vel naturæ: fuit tamen ibi ordo secundum rationem, qualis dictus est, quo ordine totum fuit prius assumptum quam partes: & ideo concedenda est prima deductio, quæ hoc probat.

15 Ad secundam deductionem, quæ videtur probare contrarium, dicendum quod Damascenus intendit quod naturam quam primò verbum assumpsit, nunquã dimisit totaliter quin vnita fuerit vel ei, vel partibus eius, nec propter hoc intendit quod primò partes fuerint vnite quam totum, nisi quis velit dicere quod imò pro tanto, quia illud quod est vltimum in resolutione est primum in cõpositione. Sed illud solum habet locum in his quæ vniantur adinuicem per naturam, & non solum secundum beneplacitum vniens sicut facta est vnio naturæ humanæ, & partium eius cum persona verbi. Tunc enim fit vnio, & soluitur cũ quocũque, prout placet vniens, & congruit fini vnionis, & quia persona verbi voluntarie assumpsit humanam naturam, vt nos per mortem redimeret, & repararet per resurrectionem, ideo prius soluta est vnio cum toto per mortem manente eadem cum partibus, propter futuram resurrectionem.

16 Ad aliud dicendum quod sublato medio vnionis si fit reale & medium necessitatis non solum quoad fieri, sed quoad esse soluitur vnio; totum autem non ponitur mediũ respectu vnionis partium secundum rem, nec medium necessarium in fieri & in esse, sed solum ponitur medium secundum rationem, propter congruitates prius allegatas. Et ideo non oportet quod soluta vnione cum toto soluta fuerit vnio cum partibus. Et per idem patet responso ad aliud de anima respectu carnis, & econuerso.

17 AD argumentum alterius partis dicendum quod ex auctoritate Damasceni, non plus habetur, nisi quod verbum prius per se assumpsit & directè naturam integrã. Partes autem non assumpsit secundum se, sed in quantum sunt de intraneitate naturæ, & in hoc non est aliquis ordo secundum rem.

18 Ad aliud cũ dicitur quod prioribus prius facta est vnio, dicendum quod nõ est verum, imò potius dicendum est econuerso, quia quando duæ actiones sic se habent, quod vna sequitur alteram, vbi finitur prima, ibi incipit secunda, sed formatio naturæ humanæ in suis partibus præcessit ordine naturæ vnionem cũ verbo: & ideo illud est per se primo vnitum verbo, ad quod terminata est prima actio, & illud est natura integra.

19 Et ad auctoritates Augustini dicendum quod Aug. intendit ponere ordinem inter partes assumptas. Non ordinem rei, sed rationis, qui attenditur secundum dignitatem naturæ assumptibilis & fructu assumptionis. Quod autem videtur innuere in fine cuiuslibet auctoritatis, quod totum sit assumptum mediantibus partibus, non sic est accipiendum quod partes aliquo modo sunt præsumptæ toti, sed intendit quod natura integra ex omnibus partibus assumpta est, & non altera pars tantum.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum natura humana fuerit assumpta
mediante gratia.

Tho. 3. q. 9. ar. 6.

Tertio queritur, vtrum natura humana fuerit assumpta mediante gratia. Et videtur quod sic, quia sicut medium supponit primũ, ita vltimum supponit mediũ, sed tres sunt modi, quibus Deus est in rebus, quorum primus est per communem illapsum, per quem modum est in omnibus generaliter, scilicet per essentiam, præsentiam, & potentiam. Secundus est per gratiam, per quem modum solum est in creatura rationali specialiter. Tertius est modus per assumptionem, per quem modum est in creatura assumpta singulariter. Secundus autem istorũ modorum

supponit primum, quia in nullo est Deus per gratiam, in quo non fit prius per essentiam, præsentiam, & potentiam, ergo tertius, qui est per assumptionem, supponit secundum, qui est per gratiam inhabitantem.

2 Item in illud quod excedit facultatem naturæ, natura non potest peruenire, nisi mediante gratia, sed assumi ad vnitatem personæ diuine maxime excedit facultatem naturæ create, ergo ad hoc nõ potest pertingere natura, nisi per gratiam eleuetur.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia in his quæ miraculose fiunt nõ requiritur aliqua dispositio media, sed assumptio naturæ create a persona diuina est maxime miraculosa: ergo non requiritur aliqua dispositio media, nec gratia nec aliqua alia.

4 RESPONSI O. Præmittenda est primo duplex distinctio, vna de gratia, alia de medio, quibus positus patet de facili solutio questionis. Quantum ad primum sciendum est quod gratia dicitur dupliciter. Vno modo pro gratuita dei voluntate, quia Deus aliquando facit nõ ex necessitate, nec ex meritis. Alio modo pro habitu perficente animã. Similiter mediũ vnionis duplex est, quoddam est vniens solum, & non vnitum: & illud vocatur medium efficiens, sicut reconcilians discordantes dicitur esse mediũ, vel mediator inter eos, aliud est mediũ vniens & vnitum, & istud vocatur medium formale, sicut color vnitur corpori mediante superficie. His suppositis dicendum est quod si gratia accipiatur primo modo (scilicet pro gratuita dei voluntate) sic assumptio est facta mediante gratia, quia gratuita dei voluntate non ex meritis præcedentibus factum est, quod natura humana vniretur verbo, & sic loquitur Aug. 14. de Trin. dicens quod in rebus per tempus exortis summa gratia est quod Deus in vnitatem personæ homini nullis meritis præcedentibus copulatur, sed ista gratia est medium vniens tantum, id est, vnionem faciens. Si autem gratia accipiatur pro habitu perficente animam, sic assumptio nõ est facta mediante gratia, ita quod gratia fuit medium formale, quia de se patet, quod non fuit medium efficiens, sed solum virtus diuina. Et quod ita sit, probatur sic, si gratia in assumptione naturæ humanæ fuisset medium, aut fuisset medium necessitatis, aut congruitatis, nõ medium necessitatis, quia sicut paruit prius, creatura irrationalis potuit assumi, quæ tamen non est capax gratiæ, ergo gratia non est medium necessarium ad assumptionem, nec medium congruitatis. Primo, quia natura assumpta personatur in verbo sicut personata fuisset in proprio supposito, vna enim personatio suppleret vicem alterius, sed natura humana si sibi fuisset derelicta personata fuisset in proprio supposito nõ mediante gratia, ergo sine ea personatur in verbo. Secundo, quia illud quod sequitur vnionem non est mediũ in vnione, sed gratia habitualis secuta fuit in Christo ordine naturæ, licet nõ temporis, vnionem naturarum in persona verbi, ergo gratia habitualis nõ fuit medium vnionis. Maior patet. Minor declaratur, quia sicut se habet esse ad operari sic gratia vnionis ad gratiam habituale, cuius ratio est, quia vnio facta est, vt natura humana habeat suum esse in supposito diuino, gratia autem datur propter bene operari, sed esse precedit operari, ergo gratia vnionis vel vnio ipsa precedit gratiam habituale, & hoc innuitur Ioan. 4. cap. vbi dicitur, vidimus gloriam eius quasi vnigeniti a patre plenum gratiæ & veritatis, per quod datur intelligi quod ex hoc ipso quod ille homo est vnigenitus a patre quod habet per vnionem habet plenitudinem gratiæ & veritatis, ita quod gratia est quidam effectus consequens ad huiusmodi vnionem.

5 AD Primum argumentum dicendum, quod inter illos tres modos quibus Deus est in rebus, secundus modus qui est per gratiam supponit primum modum, sicut gratia supponit naturam, sed secundus qui est per gratiam habituale, & tertius qui per gratiam vnionis non habent inter se necessarium colligantiam, quia huiusmodi gratiæ nõ dependent ad se inuicem, diuisiones enim gratiarum sunt, & vna potest haberi sine altera, vnde illi tres modi nõ sunt per se ordinati secundum rationem primi mediũ & vltimi.

6 Ad secundũ dicendum est quod natura nõ attingit illud quod excedit facultatem naturæ nisi per gratiam eleuetur, sed